

5. Бутов Р. С. Комплексная программа физической реабилитации для слабовидящих детей 13-15 лет / Р. С. Бутов // Инновационные образовательные технологии. - Минск, 2014. - № 2. - С. 80-84.
6. Боровик В. В. Фізичне виховання дітей у педагогічній думці вітчизняних педагогів кін. XIX - поч. XX ст. / В. В. Боровик // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. - 2011. - № 5. - С. 200-204.
7. Бутов Р. С. Характеристика функціонального стану слабозорих дітей шкільного віку в умовах спеціалізованого навчального закладу / Р. С. Бутов // Молода спортивна наука України: зб. наук. праць з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. - Львів: ЛДУФК, 2013. - Т. 3. - С. 40-45.
8. Вихованець С. Аналіз захворювань опорно-рухового апарату підлітків із порушенням зору / С. Вихованець // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. вих., спорту і здор. людини / за заг. ред. Є. Приступи. - Л., 2013. - Вип. 17, т. 3. - С. 61-66.
9. Копаева В. Г. Глазные болезни / В. Г. Копаева. - М.: Медицина, 2008. - 560 с.
10. Коткова Л. Ю. Значение физического воспитания во всестороннем развитии детей с патологией зрения / Л. Ю. Коткова // Проблемы совершенствования олим. движения, физ. культ. и спорта в Сибири: матер. итог. науч.-практ. конф. молод. ученых и студентов. - Омск: Из-во ГАФК, 2002. - С. 153-155.
11. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. - К.: Видавництво НУФВСУ «Олімпійська література», 2005. - 472 с.
12. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху / За ред. Л. С. Вавіної. - К.: Науковий світ, 2009. - 168 с.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2018 р.

Торішна А.В.,
Корж З.О.

Torishna A. V.,
Korzh Z. O.

EFFECTIVENESS OF USING A COMPLEX REHABILITATION PROGRAM FOR CHILDREN WITH PYELONEPHRITIS IN THE STEADY STATE TREATMENT

The article examines the effectiveness of using a comprehensive rehabilitation program, namely: physiotherapy, dietotherapy, exercise therapy (UGH, LH with elements of yogotherapy) and Su Jok therapy. For children with pyelonephritis at the inpatient stage of treatment.

Keywords: *pyelonephritis, integrated programme, yogotherapy, physical rehabilitation.*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ПІСЛОНЕФРИТ

У статті розглянуто ефективність застосування комплексної реабілітаційної програми, а саме: фізіотерапії, дієтотерапії, ЛФК (РГГ, ЛГ з елементами йоготерапії) та Су Джок терапії для дітей хворих на пієлонефрит на стаціонарному етапі лікування.

Ключові слова: *пієлонефрит, фізична реабілітація, комплексна програма, йоготерапія.*

Постановка проблеми. Актуальність проблеми пієлонефриту визначається: поширеністю, рецидивуючим перебігом, незважаючи на тривалу і агресивну антибактеріальну терапію, запізнілою діагностикою, можливими несприятливими наслідками.

Серед причин розвитку хронічної ниркової недостатності, питома вага пієлонефриту за даними різних авторів складає 15,3–28% [5]. У структурі захворювань сечової системи пієлонефрит посідає перше місце і складає 47–68% всієї нефрологічної патології [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пієлонефрит (ПН) – це мікробно-запальне ураження чашково-мискової системи нирок з втягненням в патологічний процес інтерстицію і каналців останніх. Основними і характерними проявами ПН є нестійка бактеріурія і лейкоцитурія [6, 2].

Останніми роками в дитячій нефрології особливе значення приділяється питанням розробки методів профілактики загострень пієлонефриту, оскільки це може бути засобом попередження ускладнень та прогресування захворювання у подальшому.

Суспільна необхідність збереження здоров'я дітей та підлітків диктує потребу розвитку реабілітаційного напрямку вже на ранньому етапі стаціонарного лікування. Це вимагає широкого впровадження та використання на рівні з традиційними засобами, не медикаментозних методів лікування, що сприятиме стійкій ремісії захворювання [7].

У відновній терапії пієлонефриту на стаціонарному етапі лікування з не медикаментозних методів провідне місце займає фізична реабілітація, яка передбачає комплексне застосування методів і засобів, серед яких провідне місце належить фізіотерапії, лікувальній фізичній культурі, дієтотерапії, масажу, з метою підвищення ефективності реабілітаційного процесу залучають різні інноваційні нетрадиційні методики. Серед інноваційних засобів, що останнім часом з успіхом використовуються, в реабілітації та оздоровленні дітей є хатха-йога [4]. У йозі існують спеціальні комплекси вправ, які дозволяють покращити лімфо- і кровообіг в органах малого тазу, нормалізувати діурез, зменшити запальні явища в нирках. Повне йогівське дихання підвищує внутрішньочеревний тиск, стимулює секреторну функцію травного тракту, функцію сечовивідної системи, активізує перистальтику кишечника і т.д. [8].

За даними автора Кановської М. основним завданням нетрадиційного засобу, Су Джок терапії, при пієлонефриті є покращення функції нирок, усунення симптомів захворювання, нормалізація психоемоційного стану хворого. Для реалізації визначених завдань необхідно здійснювати стимуляцію точок відповідності нирок, на кістях та стопах [3].

Комплексне застосування засобів фізичної реабілітації дає можливість поліпшити психоемоційний стан хворого, нейрогуморальну регуляцію процесів виділення, стимулювання крово- і лімфообігу, зменшення запальних явищ в нирках, нормалізувати іммуно-біологічну реактивність організму [7].

Мета дослідження – розробити, впровадити та оцінити ефективність комплексної програми фізичної реабілітації для дітей хворих на пієлонефрит на стаціонарному етапі лікування.

Об'єкт дослідження: фізична реабілітація хворих на пієлонефрит.

Предмет дослідження: КПФР на стаціонарному етапі лікування для дітей хворих на пієлонефрит

Методи дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, кількісний та якісний аналіз зібраних даних, математичні методи обробки даних.

Викладення основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. В результаті аналізу науково-методичної літератури, виявили найбільш ефективні засоби фізичної реабілітації, а саме: режим дня, дієтотерапія, ЛФК (РГГ, ЛГ з елементами йоготерапії) та Су-Джок терапію, які включили до комплексної програми та впровадили її на базі СОДКЛ нефрологічного відділення для 8 дітей віком 5 – 12 років хворих на пієлонефрит.

Режим дня дітей хворих на пієлонефрит відповідав режиму дня Сумської обласної дитячої клінічної лікарні.

В комплексну програму реабілітації була включена дієта – стіл №7 за Певзнером. Під час цієї дієти пацієнту пропонували виключити з раціону харчування: поварену сіль, перець, гірчицю, гриби, газовані напої, свіжий хліб, деякі овочі (редьку, редис, шпинат, цибулю, часник). На томість, пропонували включити продукти харчування, що підвищують діурез (картоплю, моркву, диню, ізюм, соки, киселі). Приймати їжу рекомендували 5 разів на день [1].

Фізіотерапевтичне лікування застосовували з метою покращення кровопостачання в нирках, зняття спазму гладкої мускулатури, підвищення діурезу, що сприяє відходженню патологічних агентів із сечовивідної системи. Для цього застосовували наступні фізіотерапевтичні процедури: парафіно-озокеритові аплікації, та електрофорез з 1% розчином фурадоніна на область нирок. Курс лікування складав 8 – 10 процедур, кожного дня, окрім неділі.

Ранкову гігієнічну гімнастику, яка має загально-гігієнічне значення для організму, проводили відразу ж після сну, протягом 15хв.

Лікувальну гімнастику використовували з метою: покращення крово- і лімфообігу, нормалізації діурезу, покращення психоемоційного стану дитини. В основній частині заняття застосовували асани: вправи з прогинанням тулуба (бхуджангасана, сарпасана, уштрасана, матсіасана та ін.) які сприяють зміні внутрішньочеревного тиску, що в свою чергу стимулює функцію нирок та сечовивідних шляхів; асани з нахилом тулуба (уттанасана, пашчімттанасана, джані-сіршасана і та ін.) – стимулюють пресорний вплив на сечовивідні шляхи, що сприяє підвищенню діурезу; асани з ротацією тулуба (марічіасана, ардхаматсіендрасана) – оптимально впливають на сечовивідну систему, почергово змінюючи внутрішньочеревний тиск, що призводить до стимуляції функції нирок та сечовивідної системи [8].

Під час проведення Су-Джок терапії використовували насіння бобових за аплікаційною методикою для підвищення сечогінного та протизапального ефекту. Спочатку насіння прикріплювали на шматочок лейкопластирю, а вже потім фіксували на кисті (стопі) пацієнта. Аплікацію насіння проводили від кількох годин до декількох діб [3].

Систематичність застосування засобів фізичної реабілітації дає можливість стимулювати крово-та ліфообіг в органах черевної порожнини, зменшувати запальні явища в нирках, нормалізувати діурез, покращувати психоемоційний стан хворого.

Для оцінки ефективності комплексної реабілітаційної програми, було попередньо та повторно проведено дослідження таких показників: ЧСС, ЧД, АТ (сistolічного та діастолічного).

В ході дослідження спостерігали за динамікою клінічних симптомів (синдромом ендогенної інтоксикації, больовим синдром та сечовим синдромом) на основі вивчення суб'єктивних і об'єктивних ознак захворювання. Лікувально-реабілітаційна програма сприяла зникненню симптомів з різною швидкістю. Результати дослідження представлені в таб.1.

Таблица 1

Динаміка клінічних симптомів.

Симптоми	5-й день		10-й день		12-й день	
	Абс	%	Абс.	%	Абс.	%
Синдром ендогенної інтоксикації	4	50	2	25	–	–
Больовий синдром	6	75	3	37,5	1	12,5
Сечовий синдром	7	87,5	4	50	1	12,5

Синдром ендогенної інтоксикації на 5-й день дослідження зменшився на 50% на 12 день не фіксувався. Больовий синдром в процесі дослідження зменшився з 75% до 12,5%. Сечовий синдром зменшився на 65%, що підтверджує результативність впровадженої програми.

Вплив ЛФК в процесі фізичної реабілітації на стаціонарному етапі лікування оцінювали за динамікою показників ЧД, ЧСС, АТ (таблица 2).

Таблица 2

Динаміка показників кардіореспіраторної системи

Показники	До реабілітації	Після реабілітації	Різниця показників	
			Абс.	%
ЧД	24,4 $\pm$ 2,23	21,6 $\pm$ 2,34	2,8	11,4
ЧСС	88,3 $\pm$ 1,87	79,8 $\pm$ 2,03	8,5	9,6
АД(систоличне)	104,9 $\pm$ 1,68	94,3 $\pm$ 1,99	10,6	10,1
АД(діастолічне)	68,8 $\pm$ 2,05	60,1 $\pm$ 2,06	8,7	12,6

Після впровадження КПФР спостерігалася позитивна динаміка показників у порівнянні з вихідними даними, ЧД зменшилась на 11,4%, ЧСС – 9,6%, АД (сistol.) – 0,1%, АД (діастол.) – 12,6%, що підтверджує її ефективність.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні впливу розробленої комплексної програми фізичної реабілітації на самопочуття та психоемоційний стан дітей хворих на пієлонефрит.

Список використаної літератури

1. Диетология. 4-е изд. / Под ред. А. Ю. Барановского. — СПб.: Питер, 2012. — 1024 с.: ил.
2. Заболевания органов мочеполовой системы у детей / И. С. Смилян, О. И. Луговая. - Киев : Здоров'я, 1990. - 144,[1] с.
3. Золотые рецепты су-джок/сост. М. Кановская. — М.: АСТ: СПб.: Сова, 2009. — 127. [1] с – (древние целительные практики).

4. Латохина Л. И. Хатха-йога для детей / Латохина Л. И. – М. : Просвещение, 1993. – 160 с.
5. Лекції з педіатрії [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. мед. закладів / І. С. Сміян. - Тернопіль : Підруч. і посібники, 2006. - 767 с.
6. Педіатрія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред. проф. О.В. Тяжкої. – Вид. 4-те. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 1152 с.
7. Попов С. Н. Физическая реабилитация Изд. 3-е. – Ростов н/д: Феникс, 2005. – 608 с.
8. Фролов А. В. Йоготерапия - М.: Ориенталия, 2014. – 437 с.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2018 р.

Цибуля С.В.
Корж Ю.М.

Korzh Y.M.,
Tsybulia S.V.

STONE THERAPY IN A COMPLEX SYSTEM OF SPA TECHNOLOGY

The article considers modern tendencies of application of stone therapy as one of the modern directions of SPA-technologies.

Key words: SPA-therapy, stone therapy, massage, health improvement, resources.

СТОУН-ТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНІЙ СИСТЕМІ SPA ТЕХНОЛОГІЙ

В статті розглядаються сучасні тенденції застосування стоун-терапії як одного із сучасних напрямків SPA-технологій.

Ключові слова: SPA-терапія, стоун-терапія, масаж, оздоровлення, ресурси.

Постановка проблеми. Ритм життя сучасної людини, значне зростання інформаційного навантаження та постійне психічне напруження і ряд інших факторів призвели до внутрішнього напруження, роздратування, імунодефіциту, негативному психоемоційному стану тощо.

Сучасні SPA-технології сприяють цілісному оздоровленню, зняттю стресів у повсякденному житті, спрямовані на гармонізацію «тіла, розуму і духу» людини. Сьогодні «SPA» – це оздоровчий комплекс процедур з використанням води з лікувальними властивостями (мінеральної, морський, прісної), а також морських водоростей, солі і каменю, лікувальних грязей і цілющих рослин [2].

SPA-процедура на оздоровлення та релаксацію всього організму в цілому. Впливаючи через шкірний покрив, SPA-компоненти активізують процеси обміну речовин, покращують кровообіг, виводять токсини і шлаки з організму, поліпшують загальне самопочуття і насичують організм життєвою енергією [1].

Мета дослідження: проаналізувати та обґрунтувати доцільність використання в SPA-технології стоун-масажу, як одного з сучасних напрямків в системі фізичної терапії.

Результати дослідження. Головна філософія SPA – досягти гармонії душі і тіла. SPA має на увазі багатогранне відновлення людини, його здоров'я і самопочуття в комфортній, акуратній, ергономічній, естетичній та приємній атмосфері SPA-салонів і SPA-центрів. SPA-комплекс фізіопрофілактичних процедур,